

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2556	23	8146	5

คนทรงเจ้า... ศรัทธาที่ไร้ตัวตน

“การทรงเจ้าจริงเป็นสิ่งหอนให้เหินถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในชนบทอย่างแท้จริง เป็นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย เคารพในสิ่ง
ที่บรรพบุรุษได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เป็นศรัทธาที่ไร้ตัวตน ซึ่งต่อให้กระแสของโลกจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรแต่ในจิตใจของชาวบ้าน
แห่งนี้ก็ยังไม่เปลี่ยนไปจากเดิมแน่นอน”

หากจะถามว่าการทรงเจ้าเริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อใด คงยากจะหาหลักฐาน
มีอ้างอิงได้ แต่จากการสังเกตและพบเห็น มีการทรงเจ้าอยู่เกือบทุกพื้นที่
ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่แถบจังหวัดต่างๆ ของภาคเหนือมีการทรงเจ้า
กันอยู่มากมาย

การทรงเจ้าของคนภาคเหนือ ในอดีตเป็นการทรงเฉพาะในช่วงเวลา
ที่ชาวบ้านเดือดร้อนหรือเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะมีพี่พญาเจ้าทรงให้ช่วยรักษา รวมถึง
การตรวจสอบดวงชะตาของหมู่บ้าน ซึ่งการทรงเจ้าของคนภาคเหนือ นั้น
มีการทรงอยู่หลายเจ้า เช่น การทรงเจ้าของผีหม้อนึ่ง การทรงผีป่าผีเขา
การทรงผีปู่ย่า การทรงผีเจ้าพระยา เป็นอาทิ โดยมีความเชื่อพื้นฐานก็คือ ต้องการ
ให้บรรดาเจ้าทรงต่างๆ ช่วยเหลือในยามเจ็บไข้ได้ป่วยหรือเกิดเหตุเภทภัย
ใดๆ ในหมู่บ้าน

ในภาวะที่การเจริญเติบโตทางสังคมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
ทางวิทยาศาสตร์ การหาเหตุผลมารองรับถึงความเชื่อดังกล่าวจึงเป็น
เรื่องยาก หลายคนอาจมองว่าการทรงเจ้าเป็นเรื่องโกหก มงาย แต่ขณะที่
อีกหลายคนถือเอาการทรงเจ้าเป็นที่พึ่งทางใจแห่งสุดท้ายของพวกเขา

บริเวณศาลเจ้าปู่พระยาแก้ว กลางทุ่งนาหลวง จังหวัดลำพูน ทุกๆ ปี
มีชาวบ้านที่ศรัทธานับถือเดินทางมาที่นี่ยิ่งเนืองแน่น โดยเฉพาะในวัน
ทำพิธีขึ้นขันครูและวันรดน้ำดำหัวจะมีผู้คนมาร่วมงานมากเป็นพิเศษ ศาลเจ้าปู่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2556	23	8146	5

พระยาแก้วอยู่ในบริเวณทุ่งนาหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ทุ่งพระยาแก้ว” จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ทราบว่า ในอดีตเมื่อหลายร้อยปีก่อน บริเวณแห่งนี้เป็นที่พักของกองทัพพม่าที่ยกทัพไปตีกรุงศรีอยุธยา ก่อนที่จะถูกกองทัพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเข้าตีจนเกิดการต่อสู้และมีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากในบริเวณนี้

เจ้าปู่พระยาแก้ว เล่าว่า ได้นำกองทัพทหารจากเมืองหงสาวดีประเทศพม่า โดยมีเตจา โนจา นำกำลังทหารพม่าทัพแรก 297 นาย และทัพหลังอีก 270 นาย เมื่อเดินทัพออกจากกรุงหงสาวดีเพื่อจะไปตีกรุงศรีอยุธยาและได้มาพักที่บริเวณนี้ จนกระทั่งถูกกองทัพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเข้ามาตีและเกิดการต่อสู้กัน จนทัพของพม่าแตก ส่วนแม่ทัพของพม่าที่เสียชีวิตก็ได้จัดตั้งศาลเพื่อให้วิญญาณสิงสถิตย์อยู่ในบริเวณนี้

ศาลเจ้าปู่พระยาแก้วแห่งนี้จะมีชาวบ้านนิยมมากราบไหว้เพื่อขอความเป็นสิริมงคลให้กับตนเอง และในวันพิเศษวันนี้มีชาวบ้านมาเผื่อเพื่อพบเจ้าปู่พระยาแก้ว ก่อนจะถึงเวลาเชิญวิญญาณของเจ้าทรง ชาวบ้านที่มารอจะช่วยกันทำความสะอาด ปิดกวาดบริเวณศาล อีกทั้งยังช่วยเตรียมดอกไม้ธูปเทียน เครื่องเซ่นไหว้ต่าง ๆ ใส่พาน ที่สำคัญชุดทรงที่เตรียมไว้ให้เจ้าทรงสวมใส่นั้นจะต้องสวยงามมีสีสันสดใสเป็นพิเศษ สมกับเป็นเจ้าพระยา

เสื้อผ้าของเจ้าทรงนั้นมีหลายชุด ส่วนใหญ่เป็นเสื้อผ้าสีสันสดใส

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2556	23	8146	5

ประกอบด้วย โสร่ง เสื้อผ้าฝ้าย ผ้าคาดเอว ผ้าคาดหัว ซึ่งชาวบ้านถือว่าเป็นชุดที่ชาวพม่าใช้สวมใส่ เนื่องจากเจ้าปู่พระยาแก้วเป็นทหารพม่าที่สถิตย์อยู่ในสวรรค ดังนั้นอาวุธประจำกายของท่านจึงหนีไม่พ้นมีดดาบ สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการเชิญวิญญาณของเจ้าทรงเข้าร่างแล้ว จะมีการเลี้ยงสุรายาสูบ กันอย่างอิมหนาสำราญ เจ้าพ่อบางองค์จะสูบบุหรี่ที่ละ 2 - 3 มวน ทว่าสิ่งที่ชาวบ้านเฝ้ารอมามากมายการได้พบเห็นเจ้าทรงก็คือ การสอบถามถึงโชคชะตาชีวิตและการถามไถ่สารทุกข์สุขดิบของตนเองและคนในครอบครัว ทั้งยังขอใช้เจ้าปู่พระยาแก้วช่วยคุ้มครองรักษาให้ลูกหลานได้ปลอดภัย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2556	23	8146	5

พิธีกรรมเช่นนี้เราจึงไม่ค่อยได้พบเห็นบ่อยครั้งนัก นอกจากในช่วงเทศกาลวันสำคัญของหมู่บ้านเท่านั้น ชาวบ้านเชื่อว่าวิญญาณของพระปู่พระยาแก้วและเจ้าองค์อื่น ๆ อีก 12 องค์ที่สถิตย์อยู่ที่ศาลแห่งนี้จะเป็นผู้คุ้มครองดูแลให้ชาวบ้านในหมู่บ้านไม่ให้เจ็บไข้ได้ป่วย ขณะเดียวกัน

หากชาวบ้านคนไหนประพฤติดีศีลธรรม หรือลดหล่นหมิ่นเจ้าปู่พระยาแก้ว ก็จะลงโทษทำให้เจ็บไข้ได้ป่วย จะต้องทำพิธีขอขมา เป็นต้น

แทบไม่น่าเชื่อว่าในท่ามกลางการเจริญทางเทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น ยังมีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ยังเคารพศรัทธาต่อวิญญาณผีบรรพบุรุษ ถ้ามองในแง่มุมหนึ่งนี้อาจเป็นที่พึงทางใจของชาวบ้านในยามที่พวกเขาเกิดความเดือดร้อนและไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใครที่สำคัญศรัทธาเช่นนี้ไม่เชื่ออย่าลบหลู่

ดังนั้นการทรงเจ้าจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในชนบทอย่างแท้จริง เป็นการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย เคารพในสิ่งที่บรรพบุรุษได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นศรัทธาที่ไร้ตัวตน ซึ่งต่อให้กระแสของโลกจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรแต่ในจิตใจของชาวบ้านแห่งนี้ก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแน่นอน

